

Qui tindrà la valentia de parlar?

EL TEMPS ha assegut a la mateixa taula tres maneres de pensar Europa i els reptes que es plantegen amb l'ampliació. Antoni Segura, historiador, Xavier Rubert de Ventós, filòsof i exeurodiputat, i Norbert Bilbeny, filòsof, parlen d'una Unió Europea amb moltes possibilitats però no sempre amb voluntat política de fer-se gran.

Comencem pel principi, què és Europa? Segons l'escriptora britànica Antonia Susan Byatt, "Europa és viure en unes runes o en edificis bastits damunt de runes", i per a l'escriptor rus Aleksandr Kustarev "És un mite i s'esdevé europeu quan hom hi comença a creure". Què és per a vostès Europa?

NORBERT BILBENY: Des de fa un temps Europa és un continent en constant recerca de la seva identitat, cosa que ja és tenir una mena d'identitat. I hi ha bases històriques, geogràfiques i culturals per creure's participant d'una certa identitat. Segurament són unes bases problemàtiques, però si les ignoréssim ens perdríem molt. No podem pas aparcar el que s'ha teixit en comú, ni el que s'ha desteixit en comú, els enfrontaments que hem tingut.

ANTONI SEGURA: Jo no coincidiré amb en Norbert totalment perquè a mi no m'interessa Europa com a marc definit, amb unes fronteres, sinó com a projecte d'estructuració política. I a més penso que pot donar resposta a una situació que ens aboca a la dinàmica endegada després de la desaparició del sistema de blocs. És un tipus de resposta diferent del que planteja en termes unilateralistes l'administració republicana dels EUA. Això no vol dir que sigui un projecte ni a curt ni a mitjà termini, que efectivament hem d'utilitzar la història i tot allò que tenim en comú per fer aquesta recerca identitària. De fet, les identitats moltes vegades són fruit d'una recerca i d'una recreació, i de la mateixa manera que tenim coses que ens uneixen, tenim coses que ens han separat durant molt de temps. Però, a diferència de la unificació alemanya, que ha costat tres guerres, el projecte europeu no es construeix a força de guerra sinó gràcies a aquests valors compartits i en això sí que estaria d'acord amb en Norbert. Però un dels avantatges de plantejar Europa com a projecte és

que la identitat no passaria tant per les fronteres, cosa que resoldria algun problema, com és el cas de Turquia. I estem en un procés interessantíssim, de continuïtat en allò que es va fer el 1957, que no oblidem que va ser que dos països que havien estat al cor de l'enfrontament europeu, França i Alemanya, van decidir posar dempeus el Tractat de Roma per evitar nous enfrontaments i compartir recursos.

—**Quan parlen de certs valors, com els defineixen?**

N. BILBENY: Hi ha uns valors existents que ens vénen de la condició grecollatina, de la condició internacionalista medieval, de formació acadèmica i cosmopolita (encara que en aquest moment fos de caràcter clerical), dels intel·lectuals, de l'humanisme i la il·lustració, els nacionalismes democràtics del segle XIX, de la ciència com a contributiva al progrés de finals del XIX i el segle XX. Per descomptat també la influència cristiana, que ha estat determinant. De fet, fins al segle XVIII Europa s'anomenava a ella mateixa "la cristiandat". El sentit també de la ciutadania, els liberals i els progressistes del segle passat... Hi ha uns valors europeus, que després s'han anat estenent i no m'estranyaria que altres països fora del continent europeu els apliquessin millor que nosaltres, perquè nosaltres els hem traït amb les guerres que ens han destruït i la falta d'autoconfiança d'ara.

A. SEGURA: Estic d'acord que hi ha valors molt essencials com el concepte de democràcia, de llibertat, d'una certa concepció de l'estat. El que passa és que això també ha estat per decantació o per ignorància d'altres herències que també convindria respectar, sobretot si pensem en l'Europa de l'est i en aquesta ampliació. Perquè, especialment des del Renaixement, aquests valors s'han construït en certa mesura renunciant a un llegat que també és europeu, tant a

NORBERT BILBENY: "Europa és un continent en constant recerca de la seva identitat, i això ja és tenir una mena d'identitat."

JORDI PLAY

l'Europa Occidental com sobretot a l'Europa Oriental. Alexandre el Gran va aportar la primera referència històrica en aquest sentit, però ens centrem molt en ell com a europeu en termes continentals i, en canvi, ignorem tota la influència oriental que té el seu imperi. Igual que fóra bo recuperar que l'islam ha tingut també alguna cosa a veure, i que és difícil explicar els mateixos Balcans sense la presència turca. I també aquí podem jugar amb elements a favor, com en alguns moments molt difícils es va intentar representar en Sarajevo. Jo no crec gaire que les coses fossin tan boniques, però en canvi sí que hi crec com a referències positives, atès que les identitats també es forgen a partir de mitificar determinades situacions. Per això no em sembla malament incorporar aquests elements de convivència i diàleg intercultural, i segurament és una de les coses que millor podem exportar ara.

N. BILBENY: Sobre els valors, algunes veus proposen esmentar l'herència cristiana en la futura Constitució europea, i jo hi estic particularment en contra. Crec que no s'ha de fer esment a una

determinada aportació per determinant que hi hagi estat. La Constitució ha de tenir un preàmbul o uns principis definitoris de caràcter no confessional. Fer-ho d'una altra manera em sembla que seria destapar la caixa de Pandora de les identitats, que ja està prou destapada.

A. SEGURA: I a més és extremadament perillós perquè ens aboca de nou a un enfrontament. I en canvi sí que crec que la república no confessional, dit en termes abstractes, és l'únic escenari que no condiciona prèviament el diàleg entre cultures. La qual cosa no vol dir que hi hagi les tradicions que hi hagi i que els nanos hagin de saber què és un pantocràtor. De la mateixa manera que cal incorporar de la manera més rica possible totes les vivències que en un moment donat han conviscut en aquest continent.

N. BILBENY: I si s'invoquen uns principis bàsics de convivència europea de segur que alguns dels denominats valors cristians ja hi són presents, com, també alguns dels valors islàmics.

XAVIER RUBERT DE VENTÓS: De totes maneres, un dels avantatges, amb totes les cometes que vulgueu, de la Unió Europea del 57 és que estava feta per la dreta catòlica. Per entendre'ns: Monnet, De Gasperi... gent que eren prou catòlics per no creure-s'ho. Volien fer una unió econòmica per solucionar un tema polític, és a dir, barregem interessos perquè la gent no es pegui. Avui dia la Unió es planteja al revés, ara es tracta de muntar una unió política per existir econòmicament en el món. Després, ho fan uns laics. I la porositat a diferències culturals no és segur que la tinguin els liberals, sobretot si penses que en lloc de De Gasperi, Monnet i aquesta gent, la dreta europea avui és Aznar i Berlusconi, que han perdut tota la sensibilitat "catòlica", que vull dir, cultivada. Aquella gent era

europea, eren *quacatòlics*. Aquests què collons són?

N. BILBENY: Nihilistes.

A. SEGURA: Per això potser més que parlar d'una república laica, hem de parlar d'una república no confessional. Perquè a mi hi ha una cosa que em fa molta por, que és el fonamentalisme laic, que també n'hi ha: el laïcisme. És l'aplicació d'uns principis que tothom ha de seguir i pensar que la modernitat només té una via possible. Quan normalment aquesta via s'ha confós, malauradament en països com el nostre, amb una concepció molt jacobina de l'estat, on el fi acaba justificant els mitjans i la raó d'estat està per damunt d'altres raons. Cosa que és de les pitjors herències, per no dir la pitjor, que ens ha deixat la revolució francesa. Aquesta raó d'estat que a més és prèvia fins i tot a la revolució francesa.

X. RUBERT DE VENTÓS: Això és la no porositat cultural. Per cert, sobre el que dèieu abans, he de dir que la reflexió sobre la identitat és símptoma de no saber ben bé qui sóc o on vaig. Jo estic segur que un soldat romà del segle I no reflexiona sobre què és Roma, simplement mata. Però al segle III sí que es pregunta què és Roma. Mentre ets fort no et plantejes problemes d'identitat. Però quan l'instrument em comença a fer figa és quan hi reflexiono. I això no és precisament una virtut. Per cert, sobre Europa un americà em va donar una resposta molt bona fa anys quan estava a Califòrnia. Jo deia que el Reagan, que aleshores era governador, era una mica feixista, i ell em va dir: "Sí, sí, el feixisme sempre sobrevola els EUA, però acaba aterrant a Europa." I penso que tenia raó, en el sentit que l'home europeu plural, sense qualitat, fet de moltes peces, té una gran mancança d'identitat. I quan no hi ha pasta o hi ha alguna crisi, busca algú que li expliqui "qui som?". Aquesta

X. RUBERT DE VENTÓS: "Què li contestes a la frase de De Gaulle que els estats europeus són ous durs i que amb ous durs no es fan truites?"

pluralitat es porta bé mentre tens uns EUA que et guarden la rereguarda. Perquè tots vam estar contra Vietnam perquè els EUA s'hi encarregaven. Però des que els EUA van dir que s'ha acabat el canal de Suez i l'imperialisme europeu, que ara l'ordre mundial el guaiem nosaltres, els europeus hem viscut sota el seu aixopluc, cosa que s'ha vist a Iugoslàvia de manera escandalosa. I el més escandalós fou que tots els països europeus es permetien dir que som un lloc amb memòria! Collons, amb memòria!... gràcies a Déu que els americans en tenen. A Iugoslàvia, quan hi vaig anar, tots els iugoslaus em deien que volien soldats americans perquè eren més neutrals, perquè el francès pensa que els bons són els serbis, si és català segur que està amb els croats, si és alemany, també. Mira quina memòria, que no ens permet ni tan sols vetllar el nostre pati de darrere.

N. BILBENY: És com ara, que ens preocupem de Turquia, i no de Bòsnia, d'Albània, de resoldre la situació als Balcans, de Moldàvia, d'Armènia, de països que estan molt a prop, que gairebé formen part de la història d'Europa i que no els tenim en compte. Això és contradictori.

X. RUBERT DE VENTÓS: Tenim uns estereotips segons com ens va anar.

N. BILBENY: Tenim una memòria selectiva i a mi em fa por aquest sentit de la identitat que prové d'aquesta manera descreguda i hipòcrita de tenir-nos en compte a nosaltres. Si mai no ens hem d'articular com una federació, i jo particularment no veig més futur polític per a Europa que a través d'una federació, no hauria de ser un estat federal sinó una federació d'estats, mantenint una certa filosofia confederal que sostingui un edifici sostenible, no pas piramidal, que evitis l'experiència de l'estat liberal centralista.

X. RUBERT DE VENTÓS: Però què li contestes a De Gaulle amb la frase

aquella que els estats europeus són ous durs i que amb ous durs no es fan truites?

N. BILBENY: ...bé, hem de saber trobar el punt entre aquesta federació...

X. RUBERT DE VENTÓS: Tu creus que es poden fer truites? Es podria fer un estat amb una sèrie de feus? Hauries de desfer els feus. Ell diu que no, com si el feu fos fill de les suma de ciutats i l'estat fos fill de la suma de feus, i no. Cal fer una truita, però no hi ha voluntat política de fer-la. I no hi ha un canal ni de democràcia ni de redistribució, ni d'instància tercera que no sigui l'estat.

N. BILBENY: Europa no pot ser quinze estats, ha de ser un estat, a través d'un procés federal, amb vint-i-cinc socis. Si Europa continuem essent quinze estats continuem essent Unió Europea, i no Europa Unida.

X. RUBERT DE VENTÓS: Però aquest desig teu o aquesta idea teva, l'ampliació la posa a parir una mica més. En parles com si ho veiessis i altra cosa és que ho desitgis.

N. BILBENY: Jo ho desitjo, però crec que trigarem molt a veure-ho.

A. SEGURA: Per això jo començava dient que m'interessa més el projecte que el marc. Jo afegiria dues coses al que dèieu. El 1957 hi ha un problema polític que es vol solucionar mitjançant la unió econòmica. I ara el que tenim és un problema econòmic, és a dir, o ens configurem en grans unitats socioeconòmiques i intentem arreglar-ho per la via política, o perdem el tren del que passa al Pacífic, o amb el tractat de Lliure Comerç entre Canadà, Mèxic i els EUA. I aquí dissentiria una mica del que has dit després, no necessàriament això és un punt de feblesa. És a dir, ens tornem a interrogar sobre la identitat europea en un moment en què segurament sí que hi ha un rerefons de feblesa, però a la vegada hi ha una actitud...

X. RUBERT DE VENTÓS: "Els estats europeus no semblen disposats a pagar el preu polític que els demana la seva supervivència econòmica."

X. RUBERT DE VENTÓS: ...de perplexitat.

A. SEGURA: Però de voler ser-hi, i en aquest sentit és positiu. És a dir, de voler superar...

X. RUBERT DE VENTÓS: ...de necessitar.

A. SEGURA: Sí, d'acord. Segurament el procés serà necessari més que evolutiu, per dir-ho d'alguna manera, és a dir, estem forçats a fer-ho perquè no tenim altra sortida. Amb el que no estaria tan d'acord, si tenim present la situació actual, és amb aquest de fora que és neutral i ens observa. Perquè, és clar, des de fa dues dècades els EUA han deixat de ser neutral i aquí sí que tenim contradiccions. Per exemple, la gran frustració nostra són els Balcans, han hagut de venir els nord-americans a arreglar-ho. I la nostra frustració continua essent el Pròxim Orient. És una crisi que ens afecta de ple, que tot això que diem del Procés de Barcelona i de la configuració d'un espai Euromediterrani és música celestial mentre tinguem un conflicte obert com aquest. I en canvi la nostra capacitat d'incidència, lamentablement, és mínima, per no dir nul·la.

A. SEGURA:
"A mi no m'interessa Europa com a marc definit, amb unes fronteres, sinó com a projecte d'estructuració política"

ANTONI SEGURA: "És evident que els europeus no tenim política exterior perquè no tenim capacitat de dissuasió."

ORDI PLAY

N. BILBENY: "Els estats han d'anar renunciant al seu nacionalisme d'estat i que els ciutadans enforixin els elements de solidaritat i de sentir-se poble europeu"

X. RUBERT DE VENTÓS: Però les coses les desitges o les necessites en funció del que dones per elles. I jo tinc la sensació que els estats europeus no estan disposats a pagar el preu polític que els hi demana la seva supervivència econòmica i la seva hegemonia mundial. Els estats europeus es resisteixen com un gat panxa enlaire a la renúncia que el Bilbeny suggeria que és necessària, els mínims costos per mantenir l'autoimatge i ser competitius.

A. SEGURA: Tenim un problema greu de pedagogia política: els polítics no s'atreveixen a dir que les coses costen.

X. RUBERT DE VENTÓS: És que els seus pobles no ho volen, eh!

A. SEGURA: No ho volen o potser no s'expressa en aquests termes. És evident que no tenim política exterior perquè no tenim capacitat de dissuasió.

X. RUBERT DE VENTÓS: És que els anglesos no volen tenir aquesta capacitat en companyia dels francesos, els alemanys i els italians.

A. SEGURA: M'has posat un cas molt difícil, que és el dels anglesos.

X. RUBERT DE VENTÓS: Però es que no és que no tinguem capacitat

dissuasòria, és que no hi ha voluntat política. Molta gent quan pot matar els pares diu que millor que ho faci Déu, que almenys no és el meu veí. Abans ho feia Déu, doncs tornem-li les armes! Doncs d'alguna manera Europa podria tenir capacitat dissuasòria, però és que aleshores els francesos voldran fer la seva i els... escolta, millor els EUA, millor Déu!

N. BILBENY: Però és que la condició de continuïtat de la UE és que es vagi transformant per necessitat en una Europa Unida. És a dir, que vagi abandonant aquest sistema intergovernamental, unes vegades, i comunitari unes altres, i barreja de tots dos sistemes unes altres, per anar atrevint-se més a deixar llast i assumir una autoritat supranacional. Si no s'assumeix això, estem tocant el violó. I aquí la ciutadania, els professors, els escriptors, la gent amb una ment més constructiva, més visionària hi tenen molt a dir. Perquè si no anem cap aquesta Europa, una i no pas quinze o vint-i-cinc caps d'estats, sinó d'un cap d'estat amb un parlament fort i democràtic, amb una cambra ben oberta i esponjosa de les regions, i alhora no es compta també amb una ciutadania participativa i amb un cert sentit d'identitat col·lectiva, aquesta fita d'autoritat supranacional no l'aconsegurem mai, i aleshores millor que pleguem i no ens cansem més.

A. SEGURA: El tema és si hi ha algú disposat a explicar què ens hi juguem, perquè no hi ha consciència del que ens hi juguem.

X. RUBERT DE VENTÓS: Sang, suor i llàgrimes. Algú hauria de dir que això és el que val l'existència d'Europa. I no a la PAC, i se us ha acabat el bròquil! Però això la gent no ho vol sentir.

A. SEGURA: Possiblement el que cal explicar és si això no es fa, on anem? És a dir, "estan vostès disposats a quedar com uns països de tercera, tancats en les seves runes, i que no pinten res

absolutament en aquest món de futur on anem?"

X. RUBERT DE VENTÓS: Jo no voldria ser molt pessimista, però reduïm aquesta pregunta a una més mínima encara. Si fas una enquesta sobre si la gent està disposada a transferir als fills el deteriorament ambiental que es necessita per fer-te un parc més bonic, la gent vota que els hi passin a les criatures. Jo he vist enquestes en aquest sentit. Si estan disposats a passar això als fills com no han d'estar disposats a passar-li'l "a qui correspongui!"

A. SEGURA: Per introduir dues notes d'optimisme. Jo crec que hi ha dues coses que ja han començat a passar, una si voleu és molt instrumental i segurament encara no l'hem valorada en la seva globalitat, que és l'euro. Políticament és una de les coses més importants que han passat, de les poques irreversibles i de les poques que van a favor d'una consciència europea. La segona és que hem passat d'un generacions que podien viure perfectament tota la vida sense sortir del seu poble o ciutat, a nois que entre projectes Erasmus i intercanvis, amb vint anys han viatjat per dues terceres parts de la Unió. Això és una inversió de futur que nosaltres estem limitats per entendre-ho.

X. RUBERT DE VENTÓS: Són europeus i per tant europeistes.

N. BILBENY: La idea de la solidaritat entre pobles –que Europa ja que no pot ser una nació que almenys sigui un poble solidari de nacions distintes– és força compresa per molts joves. I si no aconseguim aquesta Europa com a poble, les parts de dalt de l'edifici europeu estaran habitades i molt ben dirigides, però els fonaments estaran deshabitats i faran caure l'edifici. S'ha de continuar fent creure als europeus que construir Europa és una bona inversió, que no és un projecte únicament dels polítics. I els estats han d'anar renunciant al seu nacionalisme

d'estat i mentrestant que els ciutadans vagin enfortint aquests elements de solidaritat i de sentir-se poble europeu.

— **Però potser no n'hi ha prou d'explicar a la gent que és europea...**

A. SEGURA: Però és que hi ha coses que ja s'han fet i no s'expliquen. Per exemple, aquí hi ha un canvi a partir de fons europeus que és brutal, i això la gent no ho ha vist perquè la nostra generació viatja poc. Això és fruit d'un esforç solidari, conscient o no. Com és solidària l'ampliació d'ara, ja que els països no són contribuents nets. És veritat que ens queden coses, i jo també penso que la PAC ha estat un desastre. És aquest absurd dir a Tunísia i al Marroc que s'integrin en aquest espai euromediterrani i que després els hi posem límits a les exportacions. Ara, insisteixo que no s'ha explicat que Europa és un projecte eminentment solidari i de cessió de sobirania per tenir més poder a nivell internacional.

X. RUBERT DE VENTÓS: Deixa'm dir que no són contribuents nets però són uns grans mercats! De tota manera hi ha un *pathos* que el Delors, i mira, insistint amb el que deia dels Monnets i De Gasperi i altra gent catòlica, a l'època de Maastricht jo veia molt Delors, i ell em va dir com havia fet passar la moneda única: perquè no possessin Unió Federal o Unió Europea Federal. Tots els francesos en aquell moment volien un gran mercat, però res d'unió política, per tant es van treure de l'acord les referències a federal. Però quan van parlar d'unió econòmica i van proposar d'unir la moneda, aleshores li van dir que sí, que això sí que és econòmic. Collons! la repercussió política era brutal. Però el Delors era prou catòlic, o comunitarista o podria ser un catalanista, això són baixes passions mobilitzadores. I ha d'haver-n'hi més, perquè les altres no estan per Europa, estan per França, Espanya, o no estan per la

generació propera. Amb el *pathos* moral d'aquest moment... ha de ser un catòlic, un monetarista, un cursi, ha de ser un cursi, els normals no!

N. BILBENY: Però no creus que hem de canviar el nostre discurs i fer-lo més constructiu, i no pensar només en mòbils econòmics, sinó que el component ètic, de la solidaritat... jo crec que això compta molt entre la gent jove.

X. RUBERT DE VENTÓS: Pocs països s'han enriquit com aquest. El canvi ha estat espectacular, i la reacció que veus és de protecció d'això. I la UE pot fer declaracions de bona voluntat exteriors, com fan els països poderosos, però no que ens posin en perill el que hem conquerit.

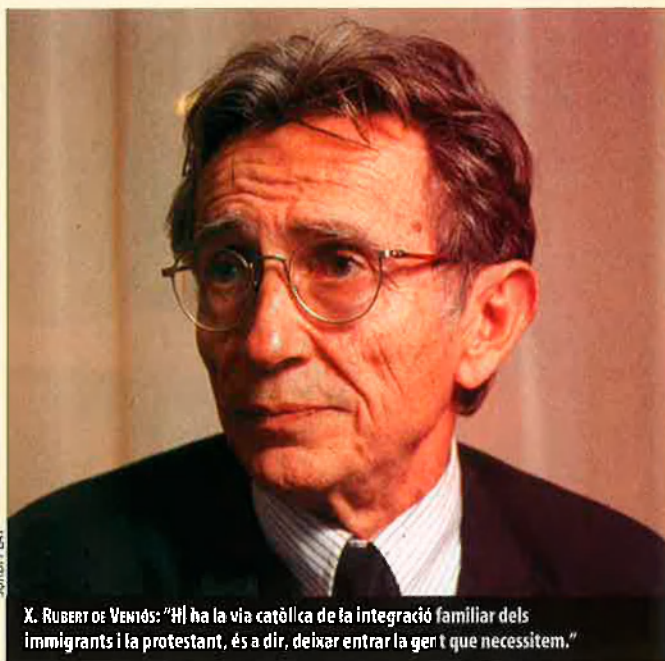
N. BILBENY: Això ho hem de canviar per una mentalitat d'Europa unida.

X. RUBERT DE VENTÓS: És el que és. És clar que "hem de".

N. BILBENY: Jo crec que tenim dues qüestions bàsiques pel que fa a la identitat europea i al futur de la construcció europea. Primer, què és Europa, i després, què està disposada a demanar-se a ella mateixa, fins a on està disposada a jugar. I aquesta segona qüestió és la més difícil de respondre.

X. RUBERT DE VENTÓS: Per exemple, pel que fa a la immigració, si optem per la via catòlica de la integració familiar, o optem per la via protestant de deixar entrar la gent que necessitem. Són dues actituds molt diferents, i la que triem demostrarà molt qui som i què volem.

A. Segura: Jo torno al projecte perquè soluciona un dels problemes més conflictius, que és el de les fronteres, els límits d'Europa. Tot i que històricament estan prou resolts i per això em dol especialment això de Turquia. Jo sóc incapaç d'explicar la història d'Europa, almenys fins al període d'entreguerres, sense l'imperi otomà. És un actor tan important com l'imperi austrohongarès. En canvi, jo puc explicar la història

JORDI PLAY

X. RUBERT DE VENTÓS: "Hi ha la via catòlica de la integració familiar dels immigrants i la protestant, és a dir, deixar entrar la gent que necessitem."

d'Europa sense el Marroc, o només amb unes pinzellades, quan la conjuntura fa que hi hagi certa confluència. Europa com a projecte també és un tipus de resposta a la dinàmica que s'està generant a nivell mundial. Europa és un protogovern mundial aplicat de l'única manera que pot ser, que és amb solidaritat i cessió de sobirania per arribar a consens.

X. RUBERT DE VENTÓS: Però, escolta'm, mentre jo sigui el que sigui, catòlic, protestant, ortodox, el que sigui, és una cosa... és allò que diuen: "què és vostè? catòlic, és a dir, ateu". En canvi ser musulmà no. Ser musulmà no és una variable més, és ser, com diuen els antropòlegs, marcat o no marcat. I això és el problema més gran que té Europa interiorment en aquest moment. I el més fotut d'això és que siguin els americans els que ho vulguin fer, perquè això és la política d'estendre i no d'intensitat.

N. BILBENY: Des d'un punt de vista filosòfic crec que amb els anys o amb els segles hem d'anar cap a un govern mundial de pau i democràtic, no estatalista, i aquí la Europa Unida ha de ser clau.

A. SEGURA: És l'aportació més gran que pot fer Europa. Per això deia

A. SEGURA: "Jo no puc explicar la història d'Europa sense Turquia, sense l'imperi otomà, en canvi la puc explicar sense el Marroc"

ANTONI SEGURA: "Turquia ha d'entrar en la UE si compleix el requisits que s'exigeixen a tothom, no se la pot excloure pel fet de ser musulmana."

JORDI PLAY

que m'interessa més el projecte que el marc. Perquè és dels canvis polítics més importants des del sistema d'equilibri de poders de Westfàlia. I sobre el tema turc, jo no crec que hagi d'entrar en qualsevol cas. Turquia ha d'entrar si compleix els requisits que s'exigeixen a tothom. El que no es pot fer per evitar l'entrada de Turquia és fer bandera del fet que sigui un país musulmà, perquè això sí que aniria en contra del producte. I en el cas de Turquia pensem que és la primera república laica que sorgeix al món musulmà i que a més aboleix el califat, que és la cosa més gran que s'ha fet en contra del pensament islamista. I no hem estat a l'alçada de demanar a Turquia el que demanem a altres països. I per democràcies estranyes, només cal mirar Romania i Bulgària, que sí que tenen data, i fa quinze anys que estaven com estaven, mentre que Turquia ja era una república laica.

X. RUBERT DE VENTÓS: Hi ha una altra qüestió problemàtica. Que, per exemple, Lituània tingui una persona al Tribunal Suprem, un comissari, una persona al Banc Europeu, i Catalunya no. I amb això no podem anar amb una

divisió interna prewestfaliana i voler ser postwestfalians.

N. BILBENY: Per això anar cap a una federació europea demana a cada estat un procés intern de creure's el federalisme. Jo no veig com avança el federalisme a Europa sense que avanci a Espanya, sense que cada estat europeu no cedeixi sobirania central a les seves diferents regions i nacionalitats.

A. SEGURA: Quan deia el Xavier que Lituània pot estar representada en el Banc Central, ens ho podem mirar des del costat negatiu o considerar-ho des del progrés, i és que seguir mantenint les estructures europees amb aquesta mena de representació a vint-i-cinc serà impossible. No podràs esperar una presidència europea, que ara et toca cada set anys i mig a que et toqui cada dotze anys i mig, perquè això simplement és absurd. Per tant, caldrà buscar una sortida, que per poc imaginativa que sigui, serà més democràtica que la que hi ha ara. I això farà que en un moment donat com a catalans estiguem molt més pròxims d'algú que representi els interessos de Baviera, que no pas de Madrid. D'altra banda hem de consolidar Europa en el sentit de cessió de sobirania i de solidaritat, evidentment dins uns límits que vénen marcats no sols per la història sinó per les diferències socioeconòmiques entre aquests països. Integrar altres països d'economies més baixes, com el Marroc, ens trencaria, però en canvi sí que el podem integrar en aquest espai de lliure comerç a la Mediterrània.

N. BILBENY: És un problema que no tinguem un mapa definit d'Europa perquè a l'estranger ens retreuen que no sabem resoldre els nostres problemes fins que no sapiguem els nostres límits. Jo entenc que el nord d'Àfrica no forma part d'Europa, però Rússia, Geòrgia, Moldàvia, Bielorrússia o Ucraïna, sí.

A. SEGURA: Això als EUA ja és el pànic. Perquè hi ha una cosa que

els europeus hi hem pensat poc i els nord-americans ho han fet molt. I que és la potencialitat econòmica d'Europa si fa el pas definitiu de ser quinze estats a ser un estat o una federació. Saber aprofitar les economies d'escala, que és el que encara no hem fet. És a dir, ara simplement sumem els PIB, però continuem tenint quinze indústries químiques, perquè encara no hi ha prou confiança en el procés polític. Però el dia que n'hi hagi ens adonarem que no ens calen quinze indústries químiques, amb una col·locada al millor lloc n'hi ha prou.

—Abans heu parlat de solidaritat, ciutadania i sobirania, però no heu fet esment d'un dels talons d'Aquil·les europeu: la participació democràtica del ciutadà. Ara mateix només es pot escollir el Parlament europeu, la part que menys autoritat té a la UE.

A. SEGURA: Però l'ampliació mostrarà que les formes d'organització que hi ha ara no serveixen i suposo que acabarà forçant una certa democratització.

X. RUBERT DE VENTÓS: No, l'ampliació farà que aquests temes es retardin, ja que no es pot ampliar i democratitzar alhora. Estem en una situació d'urgència fotuda. Com sempre. I hi ha la sistole i la diàstole, l'ampliació i la consolidació, i una sistole i una diàstole alhora és un infart.

A. SEGURA: Jo crec que a cada nova passa sempre se'ns plantegen les dues opcions: o consolidar el que no ens acaba d'agradar, o utilitzar les contradiccions de cada nova passa per avançar en el procés. Mostrar el que no val la pena, com l'estatnació i que hi ha altres maneres de fer el món.

N. BILBENY: Jo crec que els dos processos són possibles alhora, ampliació i reforma i que l'un no s'entén sense l'altre.

X. RUBERT DE VENTÓS: "Algú hauria d'explicar que l'existència d'Europa costa sang, suor i llàgrimes. I no a la PAC, i se us ha acabat el bròquil!"

Oriol Cortacans